

1

Faculty of Law

A collage of four images. Top left: A man in a dark jacket and sunglasses is on a boat, looking out at the sea. Top right: A large, fluffy dog is lying on its side on a dark surface. Bottom left: Two men in dark suits are looking at a document together. Bottom right: An aerial view of a street scene with a fire, with people and vehicles gathered around the area.

VU University Amsterdam

2

Faculty of Law

de Volkskrant VAN DINSDAG 9 JUNI 1992

Hoge ambtenaar Justitie waarschuwt in concept nota 'Criminaliteit in Nederland neemt mafia-vormen aan'

Van onze verslaggever
JOS SLATS

DEN HAAG — De zware georganiseerde criminaliteit in Nederland begint mafia-achtige structuren aan te nemen. Vooral de toenemende verstrengeling van misdaadorganisaties met de legale bovenwereld baart politie en justitie zorgen.

'Gevreesd moet worden dat de georganiseerde misdaad bij een ongestoorde expansie er gansdeweg in zal slagen om, zoals ook in de Verenigde Staten en Italië is gebeurd, greep te krijgen op bepaalde economische sectoren door bijvoorbeeld essentiële schakels van productieketens te monopoliseren.'

Dr J. van Dijk, hoofd van de directie Criminaliteitspreventie van het ministerie van Justitie, schrijft dat in een vertrouwelijke nota ten behoeve van minister Hirsch Ballin. Op verzoek van de Tweede Kamer werken de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken al enige maanden aan een beleidsplan voor de aanpak van de voortvarend groeiende georganiseerde criminaliteit in Nederland.

In de concept-nota hekelt Van Dijk het gebrek aan medewerking van sommige grote banken bij onderzoeken van de politie naar het witwassen van criminele vermogens. Maar ook van binnen-uit wordt het politiewerk bedreigd: 'Dit type onderzoeken wordt verder bemoeilijkt door het risico van informatielekken ten gevolge van onvoorzichtigheid en soms zelfs corruptie in kringen van politie, justitie en PTT.'

Drugswinsten

Om duidelijk te maken hoezeer onder- en bovenwereld in Nederland al met elkaar zijn vergroeid, beschrijft Van Dijk in zijn nota een criminele organisatie, waarnaar al geruime tijd onderzoek wordt verricht door verschillende grote politiekorpsen in de Randstad. Deze organisatie heeft vorig jaar naar schatting zestig miljoen gulden drugswinsten wittengewassen via 'een der bijkantoren van een gerenommeerde handelsbank'.

De groep wordt geleid door een voormalige marktkoopman, die in de nota de gefingeerde naam John de Kooper heeft gekregen. Op 15 maart van het vorig jaar kocht hij een nieuwe auto ter waarde van anderhalf miljoen gulden, die hij ter plekke contant betaalde met Britse bankbiljetten in coupures van twee, vijf en tien pond. Hij bewoont een riante paleisje in een van de villadorpen in de kuststreek en neemt regelmatig deel aan internationale speedboatraces met een eigen, door een buitenlandse onderneming gesponsord team. Toch ontvangt De Kooper als werknemer van zijn internationale transportonderneming officieel niet meer dan het wettelijk minimumloon.

Organisaties als die van De Kooper — keurig aan de oppervlakte, maar in werkelijkheid volslagen crimineel — komen er steeds meer in Nederland, aldus Van Dijk. Ze dreigen niet alleen onaanstaarbaar te worden voor de justitie, maar ze hebben ook een corrupterende invloed op de (nu nog) bonafide zakenwereld.

Zie ook pagina 9

VU University Amsterdam

3

Faculty of Law

Commissie Van Traa (1996)

- Gebrek aan kennis en analyse
- Onderzoeksgroep Fijnaut (1996)
- Start Monitor Georganiseerde Criminaliteit (1996)

Inzake opsporing
Enquêtecommissie
opsporingsmethoden

VU University Amsterdam

4

Monitor Georganiseerde Criminaliteit

- Bron: grootschalige opsporingsonderzoeken (196)
- Onderzoekers: WODC, EUR en VU Amsterdam
- Periodieke rapportages

- Doel: inzicht in aard georganiseerde criminaliteit
-> betere (onderbouwing van) aanpak

5

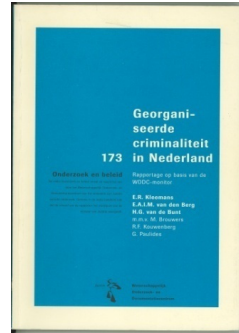
Het belang van onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek

6

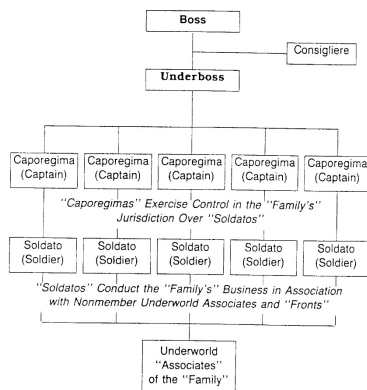
Eerste monitor

- Sociale relaties en sociale inbedding
- Criminele netwerken
- Facilitators
- Verbondenheid probleem met samenleving

7

Maffia-model

8

Faculty of Law

Criminele netwerken

VU University Amsterdam

9

Faculty of Law

Weerman: leerlingennetwerk

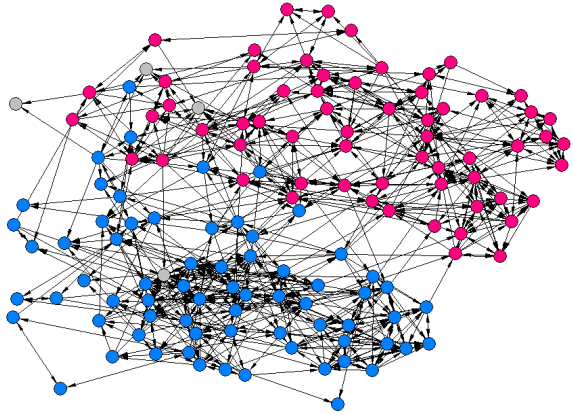

VU University Amsterdam

10

Faculty of Law

Jongens versus meisjes

VU University Amsterdam

11

Faculty of Law

Tweede monitor

Transitcriminaliteit:
import, doorvoer en export

Strategie:
Invoer/uitvoer + logistiek

VU University Amsterdam

12

Waarom transitcriminaliteit?

- Winstmarges transitcriminaliteit
- Sociale infrastructuur
- Logistieke infrastructuur
- Mogelijkheden 'racketeering' relatief gering

15

Criminele carrières:

Vroege starters + nadruk op individuele verschillen als verklaring

16

Faculty of Law

VU University Amsterdam

The image shows a slide from a presentation. At the top, there is a header bar with a collage of images on the left and the text 'Faculty of Law' on the right. Below the header is a large central image of a classical painting depicting two cherubs. The cherub on the left is looking thoughtfully to the side with its hand on its chin. The cherub on the right is looking towards the viewer with its hands clasped. The background is a soft, cloudy sky. At the bottom right of the slide, the VU University Amsterdam logo is visible.

17

Faculty of Law

VU University Amsterdam

The image shows a slide from a presentation, similar to slide 17. It features the same header bar with 'Faculty of Law' and a collage. The central image is a parody of the painting from slide 17. The cherub on the left is now smoking a cigarette and holding a beer bottle. The cherub on the right is holding a glass of beer. The background remains the same soft, cloudy sky. At the bottom right, the VU University Amsterdam logo is present.

18

Faculty of Law

Criminele carrières:

```
graph LR; A[Jeugd criminaliteit] --> B[Veelplegers]; A --> C[? Succesvolle daders];
```

VU University Amsterdam

19

Faculty of Law

VU University Amsterdam

20

Faculty of Law

Oude bekenden?

- Instroom/uitstroom (internationaal)
- Zij-instromers (legale beroepen)
- Late starters

VU University Amsterdam

21

Faculty of Law

Instroom in georganiseerde misdaad:

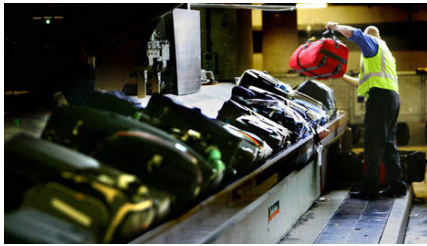
- Sociale relaties
- Werk relaties
- Hobby's en nevenactiviteiten
- Life events (incl. financiële tegenslag)
- Doelgerichte rekrutering

VU University Amsterdam

22

Beroepen:

1. Mobiliteit, transport en logistiek
2. Individuele bewegings- en/of handelingsvrijheid

Doorgroeiërs?

- Latere leeftijdsfase
- Contacten en expertise
- Kapitaal
- Background operators

Andere inzichten:

- Ondergronds bankieren / witwassen
- Waar blijft het geld?
- Afscherming
- Verwevenheid met de samenleving
- Georganiseerde misdaad en IT
- Nieuwe communicatie: PGP en de rol van sociale media

25

Vragen?

Prof. Dr. Edward R. Kleemans
Criminologie, VU Amsterdam
E-mail: e.r.kleemans@vu.nl

26